

אדם אחר, שהיה עתיר תאונות ופציעות: איש השנה תשי"ז ותשכ"ז, משה דיין.

כמו ניר, איבד דיין את עינו, השמאלית. אצל דיין זה קרה בפעולה קרבית, במהלך הפלישה הבריטית ללבנון במלחמת העולם השנייה. דיין, שנולדה לכוח אוסטרלי, עלה לגג בניין בצורה בלתי־זהירה, כדי לצפות באויב במישקפת. כדור פגע במישקפת, וזו חררה לארובת־עינו. דיין אחז בעצמו במישקפת התקועה בעין, וכך הגיע אחרי נסיעה ארוכה לבית־החולים. בגלל אופי הפציעה של ארובת־העין, לא יכול היה להזדקק לעיניים־כות.

לאחר־מכן נפצע דיין כמה פעמים. פעם נפצע כעת הפירה ארכיאולוגית בלתי־זהירה. הארמה התמוטטת עליו. ריבוז כזה של תאונות ופציעות אינו יכול להיות מקרי. אצל דיין, כמו אצל ניר היה קשר ברור בין אומץ־לב גופני בלתי־רגיל ובין חוסר־זהירות.

עיסוקולוגים אומרים שתכונות אלה מעידות על יצר כמום להרס עצמי. מה מקורו?

על כך יש תיאוריות רבות. יש המכריזים על ריגשי־אשמה תת־הכרתיים. האדם חש באשמה דימינית. התחושה ניוּרעה בו בילדותו, והוא מעניש את עצמו.

תיאוריה אחרת אומרת שזוהו סוג של בריחה. אדם שהציב לעצמו מו משימות בלתי־אפשריות, והמרגיש שאינו יכול להתמודד איתן, מוצא לעצמו בדרך זו אליבי.

דיין לא התגבר על כעויה זו מעולם, והוא לקח אותה עימו לקבר.

עמירם ניר לא עצר בדרך בגלל הפציעות הרבות. מייד כשהחלים מן הפציעה חזר לזירת־הקרב. במשך חודש שהה בפאריז, ועם הפסקת־האש הצטרף לג'רודים ששהו בגולן.

יש לך שעה?

עם סיום המלחמה היה ניר קצין בדרגת סגן, בן 23. הוא חזר לטלוויזיה והתמנה כאחד משלושת עורכי מבט, תפקיד שבו היה עליו לתת הוראות ולפסול כתבות של כתבים הרבה יותר ותיקים ומנוסים.

הקאריירה שלו הייתה בעיצומה. דן שילון קיבל לידו את מחל־קת־החדשות, שיתף את ניר באירגונה מחדש. ואז אמר לשילון: "החלטתי להתגייס לחיל־השיריון".

שילון הגדום הגיב בטרוניה: "אתה עוזב אותי עכשיו?" זה קרה כך: בנובמבר 1974 יצא עמירם לצלם כתבה על הר התנבות לצבא־הקבע. האלוף משה (מוסא) פלד, מפקד גייסות־השיריון, סיפר לו על המחסור החמור בקציני־שיריון, שרבים מהם נהרגו במלחמה. הוא הסביר שגייסות־השיריון עומדות להכפיל את כוחן, וכי הוא מנסה לגייס קציני מילואים מגייסות אחרים. שיתברכו ויעברו הסבה לשיריון. תוך כדי כך העיף מבט רבי־משי מעות בעמירם.

"יש לי זמן לחשוב?" שאל ניר. "כוודאי", השיב האלוף, "יש לך שעה".

בתום השעה התנדב עמירם, ונשלח לקורס הסבה לקציני־שיריון. גם אחותו הושפעה ממנו, התנדבה לתקופה של שנה ושירתה כקצינת־חינוך בסיני.

את השירות סיים עמירם כעבור שנה כמפקד פלוגת־טנקים. מדוע הלך לצבא־הקבע? השיב עמירם בהזדמנות: "פחדתי להגיד שהמניעים שלי הם אידיאליסטיים. פטרוטיזם הפך למילה גסה".

את אותן המילים יכול היה להגיד, בנספוח דומות, גם אוליבר נורת'.

באחת מחופשותיו מהצבא הודמן ניר לבניין הטלוויזיה. דן שילון ביקש ממנו "לתרגל את אצבעותי" ולהכין כתבה. באותו יום התפוצץ מטען־נפץ בבית־מגורים בדרר־הברון בירושלים. ניר עקב אחרי הסיפור ביסודיות, וחשף בכתבתו את ההזנחה והלא־איכפתיות של הרשויות השונות, כלפי קורבנות הפגיעים מסוג זה. הכתבה הרעישה את הארץ. גרמה לוויכוח כבנסת והוגדרה כפגיעה במורל הלאומי. באחת מהתקפותיה השיגרתיות של היסטריה לאומית, תבעה ח"כ גאולה הכן "לסגור את הטלוויזיה". גם דן שילון לא היה מרוצה. הכתבה לא נראתה לו כמאוננת. ביום השישי אסף את כל אנשי מחלקת־החדשות לדיון בה. הכתבה

הוקרנה שוב. עמירם הסביר את עצמו, ושאר הכתבים, יררו" עליו ועל הכתבה. הוא יצא מהישיבה כשכליבו הרגשה קשה מאוד. אולם למחרת היום יצא בחזרה לבסיס יחידתו בסיני, ולא התערב בסערה הציבורית שקמה.

גופה חיה או מתה

המילה שליוותה את ניר גם בטלוויזיה, שאלה חזר אחרי השנה בצבא־הקבע, היתה "שאפתן".

שילון: "הוא היה אחד העיתונאים המוכשרים שפגשתי. בעל כושר־ניתוח והתעמקות בנושא. כשהוא עוסק בנושא מסוים, הוא עושה זאת עד לדרגה של התמחות מיקצועית, גם בנושא שבו לא עסק קודם־לכן מעולם. לפעמים זה בא על חשבון היכולת שלו לברור עיקר מטפל. אבל זה נותן לו את היכולת לעשות ניתוח כחיד של הנושא שבו הוא עוסק".

אין זה תיאור של עיתונאי־ישראלי־מצוי. גם שילון הוסיף: "הוא עיתונאי שאפתן ביותר".

כשהפך שילון מנהל־המחלקה, הוא סבר שהניסיון העיתונאי

זה גרם, בין השאר, להתכתשות מתמשכת עם אהוד יערי, הכי תבילעניינים־ערביים, שהפכה חלק מן הפולקלור של הטלוויזיה. תחומי־השיקור של השניים הפכו זה את זה לעיתים קרובות, וההתחרות ביניהם היתה לשם־דבר. גם בין יערי וניר יש דמיון מסויים. שניהם מופנמים, קרים כלפי חוץ, שאפתנים ומיקצוענים. ניר הגיע כמה פעמים למצריים, ובאחד הביקורים עורר סערה. הנשיא אנוור אל־סאדאת ערך מסיבת־עיתונאים על הרשא שליד עץ־הפיקוס המפורסם באחד ממימשכניו מצפון לקאהיר, ליד הסכר של הנילוס. זה היה בימי המשבר במשאומתן בין מצריים וישראל, בגלל התנחלויות־הרמי של שריהקלאות אריאל שרון בסיני.

סיפר למחרת היום עמירם ניר: "העיתונאים הישראלים נדרשו להסתגר במלונם, בגלל החשש מפני כעסו של העם המצרי. הותר לנו לבוא רק למסיבת־העיתונאים של הנשיא. הוא עמד והטיח נאצות וגידופים בפני מנהיגי־ישראל, המכשילים את השלום, והודיע על השהיית המשאומתן בוועדת־שרי־החוץ. קמתי וביקשתי להציג כמה שאלות. הוא הסכים. שאלתי אותו אם אינו סבור שעל חילוקי־הדעות צריכים לדון בוועדת־שרי־החוץ. הוא ענה שאי־אפשר לנהל משא ומתן עם מנהיגות שהצניתי

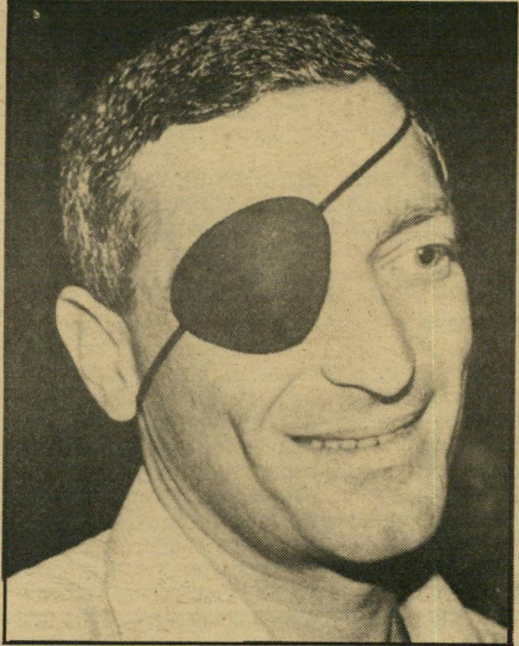
רביסון עמירם ניר בביירות במלחמת־הלבנון. בינתיים שקט. בבקשה. עכשיו יוריסו"

דמגוגית ובלתי־אחראית. שאלתי אותו אם מחמאות כאלה תור־מות, לדעתו, לקידום תהליך־השלום. סאדאת הפטיר מישפט עצבני, הסתובב בכעס ועזב את החבת־הרשא. זה היה סוף מסיבת־העיתונאים.

באותו הלילה שודר האירוע במלואו. הן בישראל, הן במצריים. מלון שפאוד בקהיר, שבו התאספתי, הוצף בשיחות־טלפון. עיתונאים מצריים ביקשו להיפגש איתי. עיתונאים ישראליים ואנשי־טלוויזיה רצו לקבל פרטים. שרי־הביטחון, עזר וייצמן, התקשר ואמר: "כל הכבוד!"

פינטו ושות'

לא תמיד היו מעשיו של ניר כלי־כך פופולאריים בצמרת־השילטון. מיבצע־ליטאני הותיר אחריו כמה פרשות של פישעי־מלחמה חמורים. ביניהן בלטה פרשת הסגן דניאל פינטו.

עמירם ניר, רטייה בעין ימין: רצון להוכיח

של עמירם דל מכדי שיהיה אחד מעורכי מבט. הוא ביקש לאמן אותו קודם כל בעבודת־שטח, הוריד אותו בדרגה והפך אותו לכתב מוניציפאלי של ירושלים. זהו תפקיד בלתי־מומשך. אך כמו תמיד, כנכנס ניר לתפקיד בכל כוחו, ומאותו הרגע הפכה ירושלים נושא מרכזי במהדורות־מבט. הוא עסק בנושא זה במשך שנה וחצי, עד שקיבל את פרס ירושלים לעיתונות.

במחלקת־החדשות לא היו לניר יחסים טובים עם הכתבים האחרים. הוא נחשב כאיש קשה־קומוניקציה, שחצן ומתנשא. ביישבות המערכת היה נוהג בתקיפות וביהירות. אך הוא לא נידנד, כמו אחרים. כדי לוודא שכתבתיו תשובצנה במקום בולט במהדורה, אף שהדבר היה חשוב לו. ברגעי לחץ היה מסוגל להרים את קולו.

יריבוני אמרו עליו ש,בדי להגיע למטרה היה מוכן לסלק כל גופה חיה או מתה מדרך. שילון, שהיטיב להכירו מאחרים, אינו סבור כך. הוא רואה בניר אדם הגון ביותר.

בהתקרב הבחירות של 1977 הוטל על ניר לבנות, יחד עם חנוך סמית, את המידגם הסטטיסטי למצאי יום־הבחירות. זה נעשה אז בפעם הראשונה.

ניר הוא שבישר לעם את התוצאות. הוא עצמו הצביע בבחירות אלה עבור ד"ש, הת נועה החדשה שהבטיחה שינוי. ד"ש לא שינתה דבר, אבל היא עזרה להעלות את הליכוד לשילטון.

הזעם של סאדאת

אחרי הבחירות התמנה ניר ככתב הצבאי של הטלוויזיה. את התפקיד זוה מילא במשך ארבע שנים, וכך למד הציבור הישראלי להכירו בפעם הראשונה מקרוב.

אין ספק שניר היה כתב צבאי מצטיין, הטוב ביותר שהיה אי־פעם לטלוויזיה. לא זה כלבד שהיה בעצמו חייל מיקצועי, אלא שגם ניחן במוח אנאליטי. היו לו קשרים ענפים עם מפקדי־צה"ל. בעיקר: בניגוד לרוב הכתבים הצבאיים לא ראה את תפקידו בהודנות אחרי קצינים ככירים ובהתרפסות לפנייהם. הוא מתח גם ביקורת.

במיבצע ליטאני, ב־1978, הוכיח את יכולתו ככתב צבאי. פעם, כשנלקע לכפר נידח ותמה איך תגיע כתבתו לירושלים, נחת בקירבת מקום מסוק. מכיוון שהיה בו במקום פנוי אחד כלבד, השאיר ניר את הצוות שלו, נדחק לתוכו והגיע לירושלים כומן למהדרת מבט. הצוות פונה בדרך היבשה.

בימים ההם ראה אותו הציבור לא־אחת על הי מירקע, כשהוא בלתי־מגולח, לבוש בסרבל של שר־יונאי ועונד דרגות של סרן. הוא הסביר את הקרבות על פני המפה, כאחד המפקדים הבכירים.

משה דיין, רטייה בעין שמאל: הרס עצמי?